

Adviesnota aan de raad

Raadsvergadering: 8 juli 2021
Agendanummer:
Team: VT
Zaaknr: 39129-2021

Onderwerp: Vaststellen Nota bodembeheer gemeente Gemert-Bakel (inclusief bodemfunctie-
klassenkaart en bodemkwaliteitskaart) en Nota bodembeheer PFAS (inclusief
bodemkwaliteitskaart PFAS).

Aan de raad

Inleiding

De wet- en regelgeving rondom grondverzet is geregeld in het Besluit (Bbk) en de Regeling bodemkwaliteit (Rbk). Hierin zijn voorwaarden opgenomen voor het toepassen (inclusief tijdelijk opslaan) van grond, baggerspecie en bouwstoffen op de landbodem als bodemmateriaal. Het college is bevoegd gezag Besluit bodemkwaliteit.

Voor het reguleren van het grondverzet is in 2006 door de gemeente een bodembeheerplan en bodemkwaliteitskaart vastgesteld waarin was aangegeven hoe binnen de gemeente Gemert-Bakel wordt omgegaan met grondverzet (grondstromenbeleid).

Het bodembeheerplan (2006), de bodemfunctieklassenkaart (2011) en de bodemkwaliteitskaart (2006) zijn verouderd en voldoen niet meer aan de eisen zoals gesteld in het Besluit bodemkwaliteit.

Om grondverzet binnen de gemeente te faciliteren moest de bodemkwaliteitskaart en de bodemfunctieklassenkaart geactualiseerd worden. Op basis van de geactualiseerde kaarten is nieuw gemeentelijk grondverzetbeleid vastgelegd in een nieuwe Nota bodembeheer.

In de Nota bodembeheer is tevens lokaal (gebiedsspecifiek) beleid opgenomen, waarmee de mogelijkheden voor het hergebruik van binnen de gemeente vrijkomende grond worden verruimd. In de nota wordt eveneens ingegaan op de gemeentelijke bodemprocedures en voorwaarden bij de aanvragen voor omgevingsvergunningen (milieu en bouwen) en (het afwijken van) bestemmingsplannen.

PFAS

In het najaar van 2019 liepen veel bouw- en civiele projecten in Nederland vertraging op of kwamen stil te liggen door het aantreffen van PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) in de bodem en bagger. Voor deze stoffen was namelijk een lage norm opgenomen in het Tijdelijk Handelingskader PFAS van het ministerie van I&W van juli 2019. Het Rijk heeft vervolgens versneld hogere tijdelijke normen vastgesteld.

Aanvullend besloten 57 Brabantse gemeenten, waaronder Gemert-Bakel, om de 'Handreiking toepassing PFAS houdende grond en baggerspecie Noord-Brabant' vast te stellen die was opgesteld door de Brabantse omgevingsdiensten. Hiermee werden de grootste belemmeringen voor grondverzet opgeheven. Deze handreiking is door het college van Gemert-Bakel vastgesteld op 10 december 2019.

Vervolgens is een Brabant brede bodemkwaliteitskaart voor PFAS opgesteld. Het doel van deze bodemkwaliteitskaart is het vaststellen van de actuele bodemkwaliteit en achtergrondwaarden voor PFAS, zodat grondverzet binnen de betreffende gemeenten kan plaatsvinden zonder dat voor

iedere partij grond of baggerspecie een bodemonderzoek of partijkeuring noodzakelijk is. Hoe hiermee wordt omgegaan is vastgelegd in de Nota bodembeheer PFAS.

De bodemkwaliteitskaart PFAS dient als aanvulling op de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart voor de overige stoffen. De Nota bodembeheer PFAS vormt een aanvulling op het gemeentelijke bodembeleid conform de Nota bodembeheer gemeente Gemert-Bakel, met aanvullende regels voor grondverzet met PFAS-houdende grond.

Beslispunten

1. De Nota bodembeheer gemeente Gemert-Bakel 2021, inclusief bodemfunctieklassenkaart en bodemkwaliteitskaart, vast te stellen;
2. De Nota bodembeheer PFAS, inclusief bodemkwaliteitskaart PFAS voor de deelnemende gemeenten in Noord-Brabant, vast te stellen;
3. Het college van burgemeester en wethouders te delegeren om binnen de geldigheidsduur van de nota bodembeheer, de bodemkwaliteitskaart en/of bodemfunctieklassenkaart opnieuw vast te stellen;
4. Het college van burgemeester en wethouders te delegeren om in de toekomst bodemkwaliteitskaarten van omliggende gemeenten en waterschappen te accepteren als milieuhygiënische verklaring voor grondverzet.

Dit onderwerp is aan de orde geweest in:

Commissie Ruimte en Mobiliteit d.d. 23 juni 2021

Beoogd effect

Het doel van de Nota bodembeheer is het geven van concrete richtlijnen voor een duurzaam beheer van de bodem en het scheppen van heldere kaders. Subdoelen zijn:

- het voorkomen van bodemverontreiniging;
- het faciliteren van grondverzet binnen de gemeente zonder uitgebreid bodemonderzoek;
- beperken onderzoeksinspanning bij bouwen en planontwikkelingen;
- vermindering kosten en administratieve lasten gemeente, particulieren en bedrijven bij grondverzet en saneringen.

De nota is grotendeels gebaseerd op wettelijk landelijk voorgeschreven beleid uit het Besluit (Bbk) en de Regeling bodemkwaliteit (Rbk). Op een aantal onderdelen is conform het besluit en de regeling gebiedsspecifiek beleid geformuleerd. Gebiedsspecifiek beleid is lokaal beleid wat alleen geldt voor grondverzet binnen de gemeente Gemert-Bakel.

De Nota bodembeheer wordt vastgesteld voor een periode van 10 jaar. De bodemkwaliteitskaart wordt voor een periode van maximaal 5 jaar vastgesteld.

Met het vaststellen van de voorliggende Nota bodembeheer delegeert de gemeenteraad het college van B&W, om binnen de geldigheidsduur van deze Nota bodembeheer de bodemkwaliteitskaart en/of de bodemfunctieklassenkaart te actualiseren. Daarnaast kan het college van B&W bodemkwaliteitskaarten van andere gemeenten accepteren als kwaliteitsverklaring voor grond welke in de gemeente wordt toegepast.

Voorwaarde hierbij is dat de nieuwe kaarten geen inhoudelijke wijzigingen van de Nota bodembeheer met zich meebrengen. Is dit wel het geval dan dient de nota te worden aangepast en samen met de kaarten opnieuw door de gemeenteraad vastgesteld te worden.

Ten grondslag aan de Nota bodembeheer liggen een geactualiseerde bodemkwaliteitskaart en bodemfunctieklassenkaart en de Brabant brede bodemkwaliteitskaart PFAS.

Duurzaamheid

De gemeente Gemert-Bakel heeft als doel om zoveel mogelijk grond en baggerspecie binnen het eigen bodembeheergebied te hergebruiken zonder dat de dit leid tot risico's voor mens, plant of dier bij het (beoogde) gebruik van de toepassingslocatie (duurzaam bodembeheer).

Argumenten

- 1.1 *Door het vaststellen van de Nota bodembeheer gemeente Gemert-Bakel inclusief de bodemfunctieklassenkaart gemeente Gemert-Bakel en de Bodemkwaliteitskaart gemeente Gemert-Bakel voldoet het grondverzetbeleid van de gemeente Gemert-Bakel aan de hiervoor geldende regels uit het Besluit bodemkwaliteit.*
- 1.2 *De bodemkwaliteitskaart kan in veel gevallen gebruikt worden als bewijsmiddel voor de kwaliteit (milieuhygiënische verklaring) van binnen de gemeente vrijkomende grond. Dit heeft als voordeel dat deze grond veelal niet meer hoeft te worden onderzocht middels een relatief kostbare partijkeuring.*
- 1.3 *Door het opnemen van gebiedsspecifiek beleid worden de mogelijkheden voor het hergebruik van binnen de gemeente vrijkomende grond met kwaliteitsklassen 'Wonen' en 'Industrie' verruimd.*

Het beleid is gericht op het faciliteren van verantwoord grondverzet. Doel is het zoveel mogelijk grond en baggerspecie binnen de gemeente hergebruiken. Randvoorwaarde hierbij is dat de bodemkwaliteit binnen de gemeente als geheel niet verslechtert (stand-still-principe) en dat dit niet mag leiden tot risico's voor mens en milieu bij het (beoogde) gebruik van de toepassingslocatie (duurzaam bodembeheer).

Concreet komt dit er op neer dat binnen de gemeente vrijkomende grond met kwaliteitsklasse 'Wonen' of 'Industrie' binnen dit gebiedsspecifiek beleid toepasbaar is binnen alle gebieden met een bodemfunctieklassse 'Wonen' resp. 'Industrie'. Daardoor nemen de hergebruiksmogelijkheden van grond toe en nemen de afvoerkosten af. Het gebiedsspecifiek beleid zorgt ook voor financiële voordelen doordat bespaard kan worden op de aanschafkosten van grond.

- 1.4 *Door het opnemen van het gemeentelijk beleid voor andere bodemtaken (omgevingsvergunningen bouwen of milieu, ruimtelijke plannen en bodemsanering) in de Nota bodembeheer laat de gemeente Gemert-Bakel zien dat hier eenduidig mee wordt omgegaan.*
- 2.1 *Door het vaststellen van de Nota bodembeheer PFAS inclusief de Bodemkwaliteitskaart PFAS voldoet het grondverzetbeleid van de gemeente Gemert-Bakel aan de hiervoor geldende regels uit het Tijdelijk handelingskader PFAS.*

De bodemkwaliteitskaart PFAS dient als aanvulling op de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart voor de overige stoffen. De Nota bodembeheer PFAS vormt een aanvulling op het gemeentelijke bodembeleid conform de Nota bodembeheer. Omdat de achtergrondgehalten aan PFAS in de bodem in Brabant lager zijn dan de landelijke achtergrondwaarden uit het inmiddels geactualiseerde Tijdelijk handelingskader juli 2020, worden in de Nota bodembeheer PFAS deze landelijke achtergrondwaarden als toepassingsnorm voor de bodemfunctie Landbouw/natuur aangehouden. Het is niet wenselijk om een strengere (lagere) norm dan het landelijke beleid te hanteren, omdat de landelijke achtergrondwaarden naar verwachting in 2021 als laagste toepassingsnorm in de Regeling bodemkwaliteit

zullen worden opgenomen.

Kantttekeningen

1.1 Het in het verleden (2006) vastgestelde bodembeheerplan voldoet niet meer aan de huidige regelgeving en het bodembeleidsplan, de bodemkwaliteitskaart en de bodemfunctieklassenkaart zijn niet meer actueel.

Als er geen nieuw grondverzetbeleid wordt vastgesteld, mag er binnen de gemeente geen grondverzet plaatsvinden zonder aanvullende onderzoeken. Hierdoor kan alleen nog schone grond vrij worden toegepast.

1.2 De huidige bodemkwaliteitskaart (2006) mag niet worden gebruikt als milieuhygiënische verklaring van binnen de gemeente vrijkomende grond.

Hierdoor dient van elke partij grond die vrijkomt binnen de gemeente de milieuhygiënische kwaliteit middels onderzoek te worden vastgesteld. Ook dient de kwaliteit van de bodem waarop de grond wordt toegepast te worden onderzocht. Dit heeft onnodige extra kosten en vertraging voor burgers, bedrijven en ook de gemeente zelf tot gevolg.

1.3 Indien geen gebiedsspecifiek beleid wordt vastgesteld, geldt het generieke, landelijk beleid voor grondverzet.

Dit betekent dat grond van klasse 'Industrie' niet mag worden toegepast binnen de gemeente en grond van klasse 'Wonen' alleen in de zone B1 (Oude kernen Gemert en Bakel).

1.4 Het gemeentelijk beleid met betrekking tot andere bodemtaken waarvoor de gemeente bevoegd gezag is, zoals eerder vastgelegd in het in 2006 door de gemeente vastgestelde bodembeleidsplan, was niet meer actueel en deels gebaseerd op niet meer geldende wetgeving.

2.1 Indien geen bodemkwaliteitskaart voor PFAS is vastgesteld, dient elke partij grond die vrijkomt binnen de gemeente te worden onderzocht op PFAS.

Uitvoering

Randvoorwaarden

Het hergebruik van grond binnen de gemeente Gemert-Bakel moet de toepasser melden bij het Meldpunt bodemkwaliteit conform het Besluit bodemkwaliteit. Deze meldingen worden (ook nu al) namens de gemeente Gemert-Bakel beoordeeld door de ODZOB. Bij deze beoordeling houdt men rekening met het lokaal vastgestelde beleid voor grondverzet, zoals weergegeven in de Nota bodembeheer.

Voor andere bodemtaken waarvoor de gemeente bevoegd gezag is ligt de uitvoering bij de bodemmedewerker van de gemeente (detachering ODZOB). Uitvoering vindt plaats volgens het in de nota weergegeven beleid.

Planning

Niet van toepassing.

Communicatie

De openbare voorbereidingsprocedure volgens artikel 3.4 van de Algemene wet

bestuursrecht wordt gevolgd. Er is een openbare kennisgeving gedaan van het ontwerpbesluit middels publicatie in de digitale Staatscourant en het digitaal Gemeenteblad.

De Ontwerp Nota bodembeheer heeft in de periode van 14 april tot 26 mei 2021 voor zes weken ter inzage gelegen, waarbij voor een ieder de mogelijkheid bestond zienswijzen in te dienen.

Naar aanleiding hiervan is één zienswijze binnengekomen. De zienswijze heeft niet geleid tot een aanpassing van de nota bodembeheer. Voor een reactie op de zienswijzen wordt verwezen naar de nota van zienswijzen.

Na definitieve vaststelling door de raad wordt het raadsbesluit gepubliceerd in de digitale Staatscourant en het digitaal Gemeenteblad.

Vooruitblik naar Omgevingswet

De Aanvullingswet bodem regelt overgangsrecht voor alle kaarten die op grond van artikel 12a, lid 5 Wet bodembescherming zijn vastgesteld. 4 Het gaat hierbij om de bodemfunctieklassenkaart in het kader van het generieke toetsingskader (artikel 55 huidige Bbk), en de bodemkwaliteitskaart als verplicht onderdeel van het gebiedsspecifieke toetsingskader (artikel 44 juncto artikel 47 huidige Bbk: een of meer kaarten met daarop de begrenzing van het bodembeheergebied, de kwaliteit van de bodem en de bodemfuncties).

Deze kaarten worden bij inwerkingtreding van de Ow van rechtswege onderdeel van het tijdelijk deel van het omgevingsplan. De gemeente hoeft hiervoor dus geen actie te ondernemen. Uiteindelijk moet de gemeente deze onderdelen van het tijdelijk deel van het omgevingsplan overzetten naar het nieuwe deel van het omgevingsplan. Hiervoor heeft de gemeente tot uiterlijk 31 december 2029 de tijd.

Een bodemkwaliteitskaart die voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet onder het Besluit bodemkwaliteit is vastgesteld door de gemeente kan ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet worden gebruikt voor de afgifte van een milieuverklaring bodemkwaliteit. Daarvoor is geen overgangsrecht noodzakelijk. Die bodemkwaliteitskaart is er en kan zowel in het huidige recht als in het kader van de Ow dienen als grondslag voor een milieuverklaring bodemkwaliteit.

Veel gemeenten hebben in 2019 en 2020 hun bodemkwaliteitskaart aangevuld met PFAS en/of gebiedsspecifiek beleid (lokaal afwijkende waarden) voor PFAS vastgesteld op grond van artikel 44 Bbk. Ook deze bodemkwaliteitskaart kan na inwerkingtreding van de Omgevingswet als grondslag voor de milieuverklaring bodemkwaliteit dienen. Eventueel vastgesteld gebiedsspecifiek beleid voor PFAS wordt via het overgangsrecht onderdeel van het tijdelijk deel van het omgevingsplan.

Bijlagen

1. Nota van zienswijzen;
2. Zienswijzen: Visie op bodembeheer;
3. Nota bodembeheer gemeente Gemert-Bakel (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, kenmerk: Z.139496 /D.711964, d.d.: 26-05-2021);
4. Bodemkwaliteitskaart (inclusief bodemfunctieklassenkaart) gemeente Gemert-Bakel (Lieveense Milieu B.V., SOB009404.RAP001, d.d.: 03-12-2020);
5. Nota bodembeheer PFAS deelnemende gemeenten in Noord-Brabant (Anteagroup, kenmerk: 0462683.100, d.d.: 28-10-2020);
6. Bodemkwaliteitskaart PFAS voor de deelnemende gemeenten in Noord-Brabant (Anteagroup, kenmerk: 0462683.100, d.d.: 28-10-2020).

Ter inzage gelegde stukken

1. Ontwerp Nota bodembeheer gemeente Gemert-Bakel (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, kenmerk: Z.139496 /D.711964, d.d.: 17-02-2021);
2. Bodemkwaliteitskaart (inclusief bodemfunctieklassenkaart) gemeente Gemert-Bakel (Lievse Milieu B.V., SOB009404.RAP001, d.d.: 03-12-2020);
3. Nota bodembeheer PFAS deelnemende gemeenten in Noord-Brabant (Anteagroup, kenmerk: 0462683.100, d.d.: 28-10-2020);
4. Bodemkwaliteitskaart PFAS voor de deelnemende gemeenten in Noord-Brabant (Anteagroup, kenmerk: 0462683.100, d.d.: 28-10-2020).

Gemert, 8 juni 2021

het college van burgemeester en wethouders,
Secretaris,

de burgemeester,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'G. Wouters', with a long horizontal stroke extending to the right.

G. Wouters

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'M.S. van Veen', with a horizontal line underneath.

ing. M.S. van Veen